

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
№ 52-654-01-166
15 / 10 / 6

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА

10³⁹

М

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87 ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70 от ПОДНС внасяме **Законопроект за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията**, с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Моля, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Иван Лалов
Талин Дурев
Христо Симеонов
Александър Зунев
Цветомир Цветанов
Никола Бучковски

Димитър Тодоров
Рачан Тодоров
Георги Свезов
Ивайло Петров
Рачан Димков
Мартин Николков

Проект!

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

(обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20, 65 и 107 от 2003 г., бр. 36 и 65 от 2004 г., бр. 28, 76, 77, 88, 94, 95, 103 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34, 37, 65, 76, 79, 80, 82, 106 и 108 от 2006 г., бр. 41, 53 и 61 от 2007 г., бр. 33, 43, 54, 69, 98 и 102 от 2008 г., бр. 6, 17, 19, 80, 92 и 93 от 2009 г., бр. 15, 41, 50, 54 и 87 от 2010 г., бр. 19, 35, 54 и 80 от 2011 г., бр. 29, 32, 38, 45, 47, 53, 77, 82 и 99 от 2012 г., бр. 15, 24, 27, 28, 66 и 109 от 2013 г., бр. 49, 53, 98 и 105 от 2014 г., бр. 35, 61, 62, 79 и 101 от 2015 г., бр. 15 и 51 от 2016 г., бр. 13, 63, 92, 96 и 103 от 2017 г., бр. 21, 28, 55 и 108 от 2018 г., бр. 1, 24, 25, 41, 44, 62 и 101 от 2019 г., бр. 17, 21, 60 и 62 от 2020 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2020 г. – бр. 92 от 2020 г.; изм., бр. 104 от 2020 г., бр. 16, 20 и 21 от 2021 г., бр. 42 от 2022 г., бр. 6 и 86 от 2023 г. и бр. 35, 47 и 87 от 2025 г.)

§ 1. В чл. 6, ал. 6 се правят следните изменения:

1. създава се нова т. 3:

„3. разглеждат и приемат проекти на подробни устройствени планове за специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната;“

2. досегашната т. 3 става т. 4.

§ 2. В чл. 7, ал. 1 след думите „населени места, селищни образувания“ се поставя запетая и се добавят „специални обекти“.

§ 3. В чл. 128 се създава ал. 17:

„(17) Проектите на подробни устройствени планове за специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната се разглеждат от съответните специализирани експертни съвети по устройство на територията по чл. 6, ал. 6 и се съобщават чрез „Държавен вестник“.“

§ 4. В чл. 129 се създава ал. 7:

„(7) Подробни устройствени планове за специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната се одобряват в 14-дневен срок от приемането им от съответния експертен съвет по чл. 6, ал. 6 със заповед съответно от министъра на отбраната, от министъра на вътрешните работи, от председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“, от председателя на Държавна агенция „Разузнаване“, от председателя на Държавна агенция „Технически операции“ или от началника на Националната служба за охрана. Заповедите се изпращат за обнародване в „Държавен вестник“ в 7-дневен срок от издаването им.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 5. (1) Предоставените за ползване или управление на Министерството на отбраната до влизането в сила на този закон застроени и незастроени недвижими имоти, свързани с отбраната и сигурността на страната, се считат за урбанизирана територия за специални обекти в материализираните на място и в кадастралната карта граници, в съответствие с документите, с които са предоставени .

(2) За нови инвестиционни намерения се издава виза за проектиране от министъра на отбраната в съответствие с правилата и нормативите за разполагане на застрояването и изискванията на съответните специални нормативни актове, когато новите обекти се разполагат в границите на имотите по ал. 1 и за тяхното предназначение не се изисква да се определят забранени зони и сервитутни зони с подробен устройствен план по чл. 112, ал. 3.

§ 6. В Закона за горите (обн., ДВ. бр. 19 от 2011 г.; изм., бр. 43 от 2011 г., бр. 38, 60, 82 и 102 от 2012 г., бр. 15, 27, 66 и 109 от 2013 г., бр. 28, 53, 61 и 98 от 2014 г., бр. 60, 79 и 100 от 2015 г., бр. 13, 15, 57, 61 и 95 от 2016 г., бр. 13, 58 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 83 от 2018 г., бр. 1 и 17 от 2019 г., бр. 21, 79 и 109 от 2020 г., бр. 21 от 2021 г., бр. 102 от 2022 г. и бр. 11, 67, 102 и 106 от 2023 г., бр. 67 от 2024 г., бр. 35, 67 и 95 от 2025 г.) се правят следните изменения и допълнения в чл. 73:

1. Създава се нова алинея 3:

„(3) Не се изисква промяна на предназначението на застроени и незастроени недвижими имоти, свързани с отбраната и сигурността на страната, които се считат за урбанизирани територии по § 5, т. 1.

2. Следващите алинеи се пренареждат.

3. В ал. 5, която става ал. 6 след думите „предвиждащ изграждане на“ се добавят „специален обект, свързан с отбраната и сигурността на страната“ и се поставя запетая.

ВНОСИТЕЛИ:

Иван Палов

Таня Дев

Христо Симеонов

Александър Зунов

Иваномир Иванков

Иван Бучковски

Димитър Тодоров

Ваня Петков

Георги Димитров

Ивайло Петров

Радко Димков

Мартин Николков

МОТИВИ

1. Причини за предлаганите изменения

Предложените изменения и допълнения на Закона за устройство на територията са обусловени от необходимостта да се създаде ясна, последователна и приложима правна рамка за устройственото планиране, инвестиционното проектиране и строителството на специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната.

На ведомствата в секторите отбрана и сигурност са предоставени за управление или ползване имоти, включващи земя, сгради и съоръжения, които представляват обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната и са със специален статут по смисъла на Закона за устройство на територията (ЗУТ).

На територията на страната се намират общо 323 броя войскови райони и около 1200 имота (един войсков район може да е образуван от няколко имота), свързани със сигурността и отбраната на страната, в управление на Министерство на отбраната и структури на Въоръжените сили на Република България.

Приблизително 90% от войсковите райони са застроени със сгради, специални съоръжения и инженерна инфраструктура. Преобладаваща част от обектите са изградени в периода 1951-1989 г., като вида на териториите е земеделска, горска и урбанизирана. Съществуващият сграден фонд е в състояние, което налага извършването на основни ремонти и реконструкции на строежите. Предвид създамата се нова геополитическа обстановка, в сектор отбрана се планира изпълнението на инвестиционни проекти в действащите войскове райони.

При сформирването на военните подразделения през миналия век, имотите са били в покрайнините на населените места, но към момента, поради ускорената урбанизация на крайградските зони, някои от войсковите райони граничат с населените места или са в кварталите на градовете. Същевременно, част от имотите не са със сменено предназначение и са част от земеделски или горски територии, което не отговаря на установеното ползване на територията.

С приемането на ЗУТ през 2001 г. не е предвидена преходна разпоредба, регламентираща устройствения статут на имотите, в които са изградени сгради и съоръжения, свързани с отбраната и сигурността на страната. В Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи през 2001 г. е въведена разпоредба, съгласно която при определени случаи (сгради и съоръжения, изградени върху земеделски земи преди 1973 г.) се счита, че предназначението на земята е променено и процедурата за промяна на предназначението не се провежда. Към настоящия момент подобна разпоредба по отношение на горските територии не е предвидена в законодателството.

Това води до затруднения при реализиране на инвестиционни намерения, включително при издаване на визи за проектиране, съгласуване на инвестиционни проекти и определяне на допустимите параметри на застрояване. За да бъде осигурена правна яснота и предвидимост на процедурите, е необходимо да се въведе специален устройствен режим за тези от имотите, за които такъв към момента липсва.

Република България също така изпълнява значителен брой инвестиционни проекти по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността (NATO Security Investment Programme – NSIP). Чрез тази програма се финансира изграждането и модернизацията на инфраструктура, необходима за колективната отбрана, оперативната съвместимост и изпълнението на съюзническите ангажменти. Обектите, реализирани по NSIP, представляват критична военна инфраструктура, включваща командни и комуникационни центрове, логистични и складови съоръжения, инфраструктура за поддръжка на способности, охранителни системи и специализирани

оперативни зони. Поради своя характер тези обекти попадат в категорията „специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната“.

Обектите по NSIP се изграждат в рамките на действащи войскови райони и други имоти, предоставени за управление на Министерството на отбраната. Липсата на изрично уреден устройствен статут създава затруднения при издаване на визи за проектиране, съгласуване на инвестиционни проекти, определяне на параметри на застрояване и доказване на устройствена съвместимост пред НАТО. NSIP проектите са обвързани с класифицирана информация и с международни стандарти за сигурност, което налага разглеждането и приемането на подробните устройствени планове да се извършва от специализирани експертни съвети по устройство на територията, а одобряването им – от органи, притежаващи компетентност по ЗУТ и правомощия по отношение на класифицираната информация.

Проектите по NSIP се изпълняват по строго определени графици, одобрени от НАТО. Продължителните процедури по устройствено планиране и възможността за обжалване на актовете могат да доведат до риск от загуба на международно финансиране, невъзможност за изпълнение на съюзническите ангажменти, забавяне на изграждането на критични способности и негативни последици за отбранителната готовност на страната.

В допълнение към ангажиментите по NSIP, Република България изпълнява проекти по европейския механизъм „Мерки за сигурността на Европа чрез укрепване на европейската отбранителна промишленост“ - SAFE (Support for Ammunition and Defence Equipment), съгласно ратифицираното от парламента споразумение с ЕС. С Решение на Министерския съвет № 823 от 26 ноември 2025 г. е одобрен Националният план за инвестиции в европейската отбранителна промишленост по линия на SAFE. В националният план е заявен размерът на исканата финансова помощ (3 261 700 000 евро), част от който е предназначен за инвестиции в отбраната, включително за изграждане и модернизация на инфраструктура, съпътстваща основните доставки на ново въоръжение и техника. Съгласно условията на механизма SAFE и националното решение, крайният срок за завършване на проектите е 31 декември 2030 г.

Инфраструктурата, която следва да бъде изградена в рамките на тези проекти, е задължителна съгласно техническите указания и изискванията на производителите на новото оборудване. За да бъде въведена техниката в експлоатация, е необходимо наличието на сертифицирана инфраструктура, отговаряща на специфични параметри за безопасност, енергийно осигуряване, климатични условия, комуникационна свързаност, складови стандарти и други технически характеристики. Без наличието на такава инфраструктура новото оборудване не може да бъде експлоатирано, поддържано или сертифицирано.

Предвид крайния срок 31 декември 2030 г. и значителния обем инфраструктурни дейности, е необходимо ускоряване на процедурите по законосъобразно проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на обектите. Съществуващият устройствен режим не позволява постигане на необходимата динамика, което създава риск от неизпълнение на националните ангажменти по механизма SAFE, както и от невъзможност за въвеждане в експлоатация на новото въоръжение и техника в предвидените срокове.

Допълнително следва да се отчете и амбициозната инвестиционна политика на Министерство на отбраната във всички направления на родовете войски, заложена в Програмата за инвестиции в отбраната до 2032 г., за изпълнение на инфраструктурни проекти, свързани с изграждането и модернизацията на пристанищната инфраструктура на вмб - Варна, на летище Граф Игнатиево, с възстановяването на обектите от инфраструктурата за придобиване на бойни машини Страйкър, с придобиването на брегови противокорабни комплекси, ЗРК, система ПВО и 3D радары.

2. Цели и съдържание на законопроекта

Съгласно § 5, т. 63 от Закона за устройство на територията, специалните обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, са свързани с класифицирана информация, представляваща държавна тайна, или със сигурността и отбраната на страната. Във връзка с това законодателят е предвидил специален ред за разрешаване на строителството и разрешаване ползването на обектите, като на министъра на отбраната, министъра на вътрешните работи, председателя на Държавна агенция "Национална сигурност", председателя на Държавна агенция "Разузнаване", председателя на Държавна агенция "Технически операции", началника на Националната служба за охрана и на специализираните експертни съвети по устройство на териториите към тях са определени съответни правомощия по ЗУТ. Специализираните експертни съвети по устройство на териториите са постоянно действащи органи, които извършват експертиза на инвестиционните проекти и приемат инвестиционни проекти. В правомощията на ръководителите на горепосочените ведомства е вменено издаването на заповеди за разрешаване изработването на подробни устройствени планове (ПУП) за територии, върху които се предвижда изграждане на специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, одобряването на инвестиционните проекти, разрешаването на строителството, назначаването на приемателни комисии за строежите и разрешаването на ползването им.

Следва да се има предвид, че ПУП за териториите на войсковите райони съдържат чувствителна и защитена информация, която не може да бъде оповестявана в пълен обем и обхват. Предвид това, с настоящите промени (с § 1 и § 3), на специализираните експертни съвети по устройство на териториите се дават допълнителни правомощия за разглеждане и приемане на подробни устройствени планове за специалните обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, а на ръководителите на ведомствата в секторите отбрана и сигурност – издаването на заповеди за одобряване на тези подробни устройствени планове.

Същевременно, промените не се отнасят за обекти, за които е необходимо да се определят терени - забранени зони, непосредствено прилежащи на поземлените имоти, предназначени за застрояване със специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, и сервитутни зони около тези поземлени имоти, като в тези случаи се запазва досегашния ред, като се изготвя ПУП по чл. 112, ал. 3 от ЗУТ.

В § 5 от преходните разпоредби се предлага застроените и незастроените недвижими имоти, предоставени за управление или ползване на Министерството на отбраната и свързани с отбраната и сигурността на страната, да се считат за урбанизирана територия за специални обекти в материализираните на място и в кадастралната карта граници. Това ще позволи незабавно стартиране на проектиране и строителство, ще премахне необходимостта от процедури за промяна на предназначението, ще осигури правна сигурност за международните партньори и ще гарантира съответствие с изискванията на НАТО и ЕС за инфраструктурна готовност.

Със предложения законопроект се въвеждат изменения и допълнения в Закона за горите, касаещи промяната на предназначението на поземлени имоти в горски територии за обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, като се предвижда поземлени имоти за специалните обекти в горски територии да се смятат с променено предназначение от датата на влизане в сила на подробен устройствен план.

3. Очаквани резултати

С приемане на настоящите промени ще се урегулират процедурите, свързани с инвестиционната политика на държавата в сектор отбрана и сигурност, което ще спомогне за

развитието и модернизацията на инфраструктура, която е от изключително значение. С измененията ще се утвърди еднозначно правната рамка за реализиране на специалните обекти и ще се определят компетенции на ведомствата в сектор отбрана и сигурност, включително и във фазата на устройственото планиране, по начин, който да осигури опазването на чувствителна и класифицирана информация.

Приемането на предложените изменения и допълнения ще доведе до уреждане на устройствените процедури за специалните обекти, създаване на ясна правна рамка за реализиране на инвестиционните намерения в секторите отбрана и сигурност, гарантиране на навременно изпълнение на проектите по NSIP и SAFE, защита на класифицираната информация и държавния интерес, модернизация на критичната инфраструктура на отбраната и повишаване на оперативната готовност и съюзническата съвместимост.

ВНОСИТЕЛИ:

Иван Малов
Талин Дзрев

Христо Симеонов
Александър Узунб

Цветимир Цветанов
Иван Бучковски

Димитър Тодоров
Борис Петков

Георги Джоргов

Иванко Славков

Рачко Динков

Мартин Николков

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

Изготвена съгласно чл. 70, ал. 3 от ПОДНС и приложената към него методология

1 Основания на законодателната инициатива

На ведомствата в секторите отбрана и сигурност са предоставени за управление или ползване имоти, включващи земя, сгради и съоръжения, които представляват обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната и са със специален статут по смисъла на Закона за устройство на територията (ЗУТ).

На територията на страната се намират общо 323 броя войскови райони и около 1200 имота (един войсков район може да е образуван от няколко имота), свързани със сигурността и отбраната на страната, в управление на Министерство на отбраната и структури на Въоръжените сили на Република България.

Приблизително 90% от войсковите райони са застроени със сгради, специални съоръжения и инженерна инфраструктура. Преобладаваща част от обектите са изградени в периода 1951-1989 г., като вида на териториите е земеделска, горска и урбанизирана. Съществуващият сграден фонд е в състояние, което налага извършването на основни ремонти и реконструкции на строежите. Предвид създалата се нова геополитическа обстановка, в сектор отбрана се планира изпълнението инвестиционни проекти в действащите войсков райони.

При сформирването на военните подразделения през миналия век, имотите са били в покрайнините на населените места, но към момента, поради ускорената урбанизация на крайградските зони, някои от войсковите райони граничат с населените места или са в кварталите на градовете. Същевременно имотите не са със сменено предназначение и са част от земеделски или горски територии, което не отговаря на установеното ползване на територията.

С приемането на ЗУТ през 2001 г. не е предвидена преходна разпоредба, регламентираща устройствения статут на имотите, в които са изградени сгради и съоръжения, свързани с отбраната и сигурността на страната. В Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи през 2001 г. е въведена разпоредба, съгласно която при определени случаи (сгради и съоръжения, изградени върху земеделски земи преди 1973 г.) се счита, че предназначението на земята е променено и процедурата за промяна на предназначението не се провежда. Към настоящия момент подобна разпоредба по отношение на горските територии не е предвидена.

Това води до затруднения при реализиране на инвестиционни намерения, включително при издаване на визи за проектиране, съгласуване на инвестиционни проекти и определяне на допустимите параметри на застрояване. За да бъде осигурена правна яснота и предвидимост на процедурите, е необходимо да се въведе специален устройствен режим за тези имоти.

Република България изпълнява значителен брой инвестиционни проекти по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността (NATO Security Investment Programme – NSIP) и по европейския механизъм „Мерки за сигурността на Европа чрез укрепване на европейската

отбранителна промишленост“ - SAFE (Support for Ammunition and Defence Equipment), съгласно ратифицираното от парламента споразумение с ЕС. Проектите се изпълняват по строго определени графици, като са определени срокове за завършването им. Амбициозната инвестиционна политика на Министерство на отбраната във всички направления на родовете войски, заложена в Програмата за инвестиции в отбраната до 2032 г., включва изпълнението на изключително важни инфраструктурни проекти, за които се предвижда финансиране от националния бюджет. Продължителните процедури по устройствено планиране и възможността за обжалване на актовете могат да доведат до риск от загуба на международно финансиране, невъзможност за изпълнение на съюзническите ангажменти, забавяне на изграждането на критични способности и негативни последици за отбранителната готовност на страната.

Предложените изменения и допълнения на Закона за устройство на територията са обусловени от необходимостта от създаване на ясна, последователна и приложима правна рамка за устройственото планиране, инвестиционното проектиране и строителството на специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната.

С приемането на настоящите промени ще се урегулират процедурите, свързани с инвестиционната политика на държавата в сектор отбрана и сигурност, което ще спомогне за развитието и модернизацията на инфраструктура, която е от изключително значение. С измененията ще се утвърди еднозначно правната рамка за реализиране на специалните обекти и ще се определят компетенции на ведомствата в сектор отбрана и сигурност, включително и във фазата на устройственото планиране, по начин, който да осигури опазването на чувствителна и класифицирана информация.

Приемането на предложените изменения и допълнения ще доведе до уреждане на устройствените процедури за специалните обекти, създаване на ясна правна рамка за реализиране на инвестиционните намерения в секторите отбрана и сигурност, гарантиране на навременно изпълнение на проектите по NSIP и SAFE, защита на класифицираната информация и държавния интерес, модернизация на критичната инфраструктура на отбраната и повишаване на оперативната готовност и съюзническата съвместимост.

2 Заинтересовани групи

Публични органи и обществени организации. Министерство на отбраната, Министерство на вътрешните работи, Държавна агенция "Национална сигурност", Държавна агенция "Разузнаване", Държавна агенция "Технически операции", Националната служба за охрана.

3 Анализ на разходи и ползи

Не се очаква увеличаване на административните разходи.

Икономически и социални ползи: Ще се създадат условия за своевременното изпълнение на изключително важни инфраструктурни проекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, включително по Програмата на НАТО за инвестиции в сигурността (NATO Security Investment Programme – NSIP) и по европейския механизъм „Мерки за сигурността на Европа чрез укрепване на европейската отбранителна промишленост“ - SAFE (Support for Ammunition and

Defence Equipment), съгласно ратифицираното от парламента споразумение с ЕС.

Не са идентифицирани рисковете.

4 Административна тежест и структурни промени

Не се създават, закриват или сливат административни структури. Не се въвеждат нови лицензи, разрешения, регистрационни режими или такси.

5 Въздействие върху нормативната база

Допълват се чл. 6, ал. 6 и чл. 129 (с § 1 и § 3), като на специализираните експертни съвети по устройство на териториите се дават допълнителни правомощия за разглеждане и приемане на подробни устройствени планове за специалните обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, а на ръководителите на ведомствата в секторите отбрана и сигурност – издаването на заповеди за одобряване на тези подробни устройствени планове.

Изменя се чл. 7, ал. 1 (§ 2) и се допълва обхвата на урбанизираните територии.

Създават се преходни и заключителни разпоредби към Закона за устройство на територията.

Създават се преходни и заключителни разпоредби към Закона за горите.

6 Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Не е идентифицирано въздействие.

ВНОСИТЕЛИ:

Иван Палов
Талин Дурев

Христо Славенов
Александър Узунов

Цветан Цветанов
Никола Бонков

Димитър Тодоров
Павел Петков
Георги Скорков
Иванчо Петков
Рашко Динков

Мартин Йончев